

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 30 kwietnia 2024 r.
znak sprawy: BM.zp.058.16.2024

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Dotyczy: odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Aleksandra Szweda złożone podczas 9. Posiedzenia Senatu RP w dniu 4 kwietnia 2024 r. w sprawie postulatów zgłoszonych przez protestujących rolników

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone podczas 9. Posiedzenia Senatu RP przez Senatora Aleksandra Szweda, w sprawie postulatów zgłoszonych przez protestujących rolników, przedstawiam następujące wyjaśnienia dot. spraw poruszonych w wystąpieniu:

🚩 Nadmierny import towarów rolno-spożywczych z Ukrainy i innych krajów pozaunijnych.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi priorytetowo traktuje problem nadmiernego importu z Ukrainy oraz minimalizację ryzyka podobnych niekorzystnych zjawisk w handlu z innymi krajami trzecimi. Jednocześnie działania administracji polskiej powinny być zgodne z prawem UE i innymi zobowiązaniami międzynarodowymi w obszarze handlu.

Jak wynika z traktatów UE, stosowanie środków handlowych w imporcie z krajów pozaunijnych jest w wyłącznej kompetencji UE. Środki takie, jako część wspólnej polityki handlowej UE, mogą być wprowadzane decyzją instytucji unijnych przy wiodącej roli Komisji Europejskiej (KE). Ponadto zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami stosowanie restrykcji w imporcie, w tym ograniczeń ilościowych czy zakazów jest dopuszczalne w ściśle określonych, nadzwyczajnych sytuacjach (zwłaszcza w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego oraz w innych okolicznościach określonych porozumieniami w ramach Światowej Organizacji Handlu - WTO).

Wprowadzenie przez Polskę restrykcji w imporcie z krajów pozaunijnych samodzielnie (tj. bez zgody UE) i w sposób niezgodny z międzynarodowymi zobowiązaniami wiązałoby się

z ryzykiem wszczęcia przez KE lub na wniosek podmiotu gospodarczego wobec naszego kraju postępowania naruszeniowego przed Trybunałem Sprawiedliwości UE. Mogłoby także wywołać zaskarżenie naszych działań przez kraje trzecie przed WTO lub innymi sądami międzynarodowymi oraz zastosowanie przez te kraje działań odwetowych w postaci barier w dostępie do ich rynków dla polskiego eksportu.

Odnosząc się do relacji z Ukrainą, informuję, że w dalszym ciągu obowiązuje zakaz importu kukurydzy, pszenicy, rzepaku i słonecznika oraz niektórych produktów ich przetwórstwa wprowadzony przez Polskę od 16 września 2023r., po tym jak Komisja Europejska odmówiła przedłużenia podobnych środków wprowadzonych na poziomie UE w imporcie do Polski, Słowacji, Węgier, Rumunii i Bułgarii. Od czasu wprowadzenia ww. zakazu nie odnotowuje się przywozu tych produktów do Polski. Możliwy jest jedynie ich tranzyt z Ukrainy przez terytorium Polski. Tranzyt ten jest monitorowany przez służby celne, po to aby produkty te rzeczywiście opuszczały terytorium Polski i nie pozostawały w kraju. Zakaz przywozu obowiązuje bezterminowo.

Jednocześnie prowadzimy ze stroną ukraińską dwustronne rozmowy na poziomie technicznym i politycznym, które mają na celu uregulowanie wzajemnego handlu artykułami rolno-spożywczymi, aby handel ten nie powodował pogorszenia warunków gospodarowania producentów rolnych w Polsce.

Niezależnie od tego trzeba pamiętać, że Ukraina jest dużym rynkiem zbytu dla polskich produktów rolno-spożywczych. Wartość polskiego eksportu żywności do Ukrainy w 2023 r. była na poziomie 1 033 mln EUR (4,73 mld zł). Był to wzrost o 9,3% w porównaniu z 2022 r. Na szczególną uwagę zasługuje eksport produktów mlecznych - w 2023 r. z Polski do Ukrainy wysłano ich około 35,0 tys. ton, z czego najwięcej serów i twarogów (16,9 tys. ton), maślanek i jogurtów (7,6 tys. ton), serwatki (5,1 tys. ton), a także owoców mrożonych (około 3,1 tys. ton) - z czego najwięcej mrożonych wiśni (1,8 tys. ton). Ewentualne wprowadzenie ograniczeń przez stronę ukraińską w przywozie produktów rolnych z Polski, w ramach odpowiedzi na działania Polski dotyczące rozszerzenia zakazu przywozu produktów z Ukrainy do naszego kraju, mogłoby spowodować straty dla naszych producentów i eksporterów.

Poszukujemy więc rozwiązań, które byłyby akceptowalne dla Komisji Europejskiej, innych krajów członkowskich UE oraz strony ukraińskiej. W dyskusji na forum UE na temat przedłużenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie autonomicznych środków handlowych (ATM) dla Ukrainy Polska była jednym z nielicznych krajów UE, które zabiegały o modyfikację tych środków. Próbowaliśmy przekonać naszych partnerów z Komisji Europejskiej i innych Państw Członkowskich. do takich modyfikacji, aby regulacja ATM lepiej chroniła wrażliwe sektory rolnictwa i pozwalała na skuteczne działania przeciwdziałające nadmiernemu importowi z Ukrainy. Nie wszystkie nasze postulaty zostały uwzględnione, ale w wyniku naszych działań prawdopodobnie zostaną przyjęte rozwiązania wzmacniające ochronę sektora rolnego w porównaniu z obecnym stanem prawnym. Dla najbardziej wrażliwych produktów, takich jak cukier, jaja czy mięso drobiowe, a także owies, niektóre przetwory zbożowe oraz miód, przewidziany jest automatyczny mechanizm przywrócenia przez Komisję Europejską kontyngentów taryfowych (TRQ) i ceł zgodnych z Układem o stowarzyszeniu UE-Ukraina, jeśli import z Ukrainy przekroczy średnią z okresu referencyjnego (II połowa 2021, całe lata 2022 i 2023). W przypadku wszystkich

produktów objętych ATM (tj. nie w pełni zliberalizowanych w umowie stowarzyszeniowej z Ukrainą), w razie gdyby import powodował zakłócenia na rynku, kraje członkowskie będą mogły wnioskować do KE o przywrócenie ceł lub przyjęcie innych środków ograniczających import. Procedura badania tych wniosków przez KE ma trwać maksymalnie 4 miesiące, ale w pilnych sytuacjach będzie możliwość przyjęcia środków tymczasowych już w ciągu 21 dni od złożenia wniosku.

Część z naszych postulatów nie została uwzględniona. Postulowaliśmy m.in. uwzględnienie możliwości zastosowania środków ochronnych również do produktów w pełni zliberalizowanych (np. owoców miękkich), ale postulat nie został przyjęty. Projekt rozporządzenia ATM stanowi jednak istotną poprawę w porównaniu z obecnym stanem prawnym. Trudno byłoby osiągnąć więcej, biorąc pod uwagę, że środki ATM są traktowane przez instytucje unijne i Państwa Członkowskie jako ważny element wsparcia Ukrainy w warunkach wojennych.

Kaucje na wwóz towarów zza wschodniej granicy.

Informuję, że resortem wiodącym w sprawach ew. ich wprowadzenia i oceny tego mechanizmu jest Ministerstwo Finansów. W ocenie Ministerstwa Finansów nie ma możliwości wprowadzenia rozwiązań prawnych ani innych działań, które pozwoliłyby na realizację postulatu środowisk rolniczych dotyczącego wprowadzenia kaucji w transzycie towarów ukraińskich przez terytorium Polski. Realizacja wspomnianego postulatu stanowiłaby naruszenie traktatów europejskich (m.in. TFUE).

Ponadto postulowane wprowadzenie „kaucji tymczasowej” nie jest i nie może być zabezpieczeniem, które składane jest na podstawie przepisów celnych na pokrycie istniejących lub potencjalnych długów celnych. Zabezpieczenia składane na podstawie przepisów celnych składane są na poczet należności celnych ciążyących na importowanym towarze. Kaucja zaś nie posiada takiego charakteru.

Niezależnie od powyższego trzeba pamiętać, że niskie ceny zbóż na całym świecie są spowodowane m.in. ich dużymi zapasami, mniejszym popytem ze strony tradycyjnych importerów w Afryce i Azji związanym z trudną sytuacją ekonomiczną w tych regionach oraz przede wszystkim faktem, że Rosja jako największy eksporter pszenicy na świecie, sprzedaje ją po niskich cenach, co wpływa na presję cenową na całym świecie i na pogorszenie warunków gospodarowania producentów zbóż również w Polsce.

Kontrola fitosanitarna

W odniesieniu do terminu „kontrola fitosanitarna”, chciałbym zaznaczyć że w ostatnim okresie niewłaściwie używa się w przestrzeni publicznej ww. terminu w odniesieniu do wszystkich kontroli, jakim poddaje się materiał roślinny, a przede wszystkim w odniesieniu do kontroli sanitarnej (przeprowadzanej pod kątem czynników niebezpiecznych dla konsumenta, takich jak pozostałości środków ochrony roślin i innych substancji chemicznych, skażeń mikrobiologicznych) wykonywanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Graniczna kontrola fitosanitarna towarów importowanych z państw trzecich, przeprowadzana przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN), zapobiega zawleczeniu na obszar Unii Europejskiej agrofagów (szkodników

i patogenów roślin), które mogą wywołać istotne szkody gospodarcze w polskiej i szerzej w unijnej produkcji roślinnej.

Graniczna kontrola fitosanitarna przeprowadzana jest zatem w celu sprawdzenia, czy importowane towary spełniają fitosanitarne wymagania importowe Unii Europejskiej, tzn.:

- czy nie zawierają agrofagów (szkodników i patogenów roślin) kwarantannowych dla Unii Europejskiej oraz, jeżeli ma to zastosowanie,
- czy nie zawierają innych agrofagów objętych przepisami z zakresu zdrowia roślin,
- czy zostały zaopatrzone w wymagane świadectwo fitosanitarne oraz
- czy prawidłowo potwierdza ono spełnienie wymagań importowych wynikających z przepisów Unii Europejskiej.

Zasady prowadzenia granicznych kontroli fitosanitarnych towarów importowanych z państw trzecich (w tym Ukrainy) określają przepisy Unii Europejskiej stosowane w sposób bezpośredni we wszystkich państwach członkowskich¹ i ². Zobowiązania wynikające z tych przepisów PIORiN wykonuje prawidłowo i z należytą starannością, zapewniające bezpieczeństwo fitosanitarne kraju.

Jednocześnie informuję, że podległe Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi organy Inspekcji Weterynaryjnej (IW) także prowadzą nadzór, w tym kontrolują import:

- produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi oraz ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (w tym pasz zawierających elementy pochodzenia zwierzęcego);
- zbóż przeznaczonych na cele paszowe oraz innych pasz (niezawierających tkanek zwierząt).

Graniczny lekarz weterynarii jest organem właściwym do prowadzenia urzędowej kontroli, w punktach kontroli granicznej (BCP), przywożonych na terytorium Unii Europejskiej przesyłek w oparciu o przepisy rozporządzenia (UE) nr 2017/625³, która obejmuje:

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013, (UE) nr 652/2014 i (UE) nr 1143/2014 oraz uchylające dyrektywy Rady 69/464/EWG, 74/647/EWG, 93/85/EWG, 98/57/WE, 2000/29/WE, 2006/91/WE i 2007/33/WE;

² Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/2072 z dnia 28 listopada 2019 r. ustanawiające jednolite warunki wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin i uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 690/2008 oraz zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/2019;

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.);

1. kontrolę dokumentów - weryfikacja świadectw urzędowych, poświadczeń urzędowych oraz innych dokumentów, w tym dokumentów o charakterze handlowym, które muszą towarzyszyć przesyłce;
2. kontrolę identyfikacji - sprawdzenie, czy zawartość i oznakowanie przesyłki, plomby i środki transportu odpowiadają informacjom zawartym w świadectwach urzędowych, poświadczeniach urzędowych lub innych dokumentach towarzyszących przesyłce;
3. kontrolę bezpośrednią – inspekcja towarów oraz w stosownych przypadkach oględziny opakowania, środków transportu, oznakowania i temperatury, a także pobieranie próbek do analiz, badania lub diagnostyki oraz inne kontrole niezbędne do sprawdzenia zgodności z przepisami prawa.

Urzędowa kontrola produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych z państw trzecich odbywa się na zasadach określonych w przepisach Unii Europejskiej (brak w tym zakresie przepisów krajowych). Przesyłki pochodzące z Ukrainy są kontrolowane w taki sam sposób, jak przesyłki pochodzące z innych państw trzecich.

Każda przesyłka produktów pochodzenia zwierzęcego podlega kontroli dokumentacji - najczęściej jest to wymagane przepisami świadectwo zdrowia, sygnowane przez właściwy do certyfikacji urzędowy organ w państwie trzecim, w którym poświadczono są określone warunki dla przywożonego towaru. Kontrola identyfikacji i kontrola bezpośrednia prowadzone są z częstotliwością określoną w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 2019/2129⁴, które ustala podstawowe poziomy częstotliwości kontroli identyfikacyjnych i kontroli bezpośrednich dla poszczególnych grup towarów, z uwzględnieniem dostępnych ocen naukowych i informacji dotyczących ryzyka związanego z tymi towarami. W ramach kontroli bezpośredniej pobierane są wrywkowo próby do badań laboratoryjnych, m.in. w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, pozostałości leków weterynaryjnych oraz skażeń radioaktywnych. Kontrole te dotyczą również norm określonych w rozporządzeniu (UE) 2023/915⁵.

Urzędowa kontrola przywożonych z państw trzecich (w tym z Ukrainy) pasz i zbóż przeznaczonych na cele paszowe wykonywana jest w oparciu o przepisy krajowe – art. 46 ustawy o paszach⁶ (przepisy unijne nie uwzględniają konieczności takiej kontroli).

Każda przesyłka pasz, w tym zbóż przeznaczonych na cele paszowe, poddawana kontroli urzędowej na granicy podlega weryfikacji dokumentów towarzyszących przesyłce (świadectwo zdrowia nie jest wymagane przepisami prawa), natomiast częstotliwość kontroli identyfikacji i kontroli bezpośredniej wynika z przeprowadzanej przez Inspekcję Weterynaryjną analizy ryzyka zgodnie z art. 44 rozporządzenia (UE) nr 2017/625.

Podczas urzędowej kontroli przesyłki pasz na granicy, weryfikacji podlega jej zgodność z wymaganiami w zakresie przepisów prawa paszowego. Każdorazowo po takiej kontroli, graniczny lekarz weterynarii potwierdza jej przeprowadzenie, wystawiając dokument zgodny ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lipca 2022 r. w sprawie wzoru dokumentu potwierdzającego

⁴ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/2129 z dnia 25 listopada 2019 r. ustanawiające przepisy dotyczące jednolitego stosowania poziomów częstotliwości kontroli identyfikacyjnych i kontroli bezpośrednich określonych przesyłek zwierząt i towarów wprowadzanych do Unii (Dz. Urz. UE L 321 z 12.12.2019, str. 122, z późn. zm.);

⁵ Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/915 z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów niektórych zanieczyszczeń w żywności oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1881/2006 (Dz.U. UE L 119 z 5.5.2023, str. 103, z późn. zm.);

⁶ Ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1149);

przeprowadzenie kontroli urzędowej⁷ przesyłki pasz oraz sposobu wystawiania i wypełniania tego dokumentu(5).

Podczas urzędowej kontroli, graniczny lekarz weterynarii ma prawo pobrać próbki do badań laboratoryjnych - zgodnie z Planem Urzędowej Kontroli Pasz (opracowanym przez Głównego Lekarza Weterynarii) lub z tzw. „podejrzenia”, jeżeli ma wątpliwości w stosunku do danej przesyłki.

W przypadku, gdy importowana z państwa trzeciego przesyłka nie spełnia wymagań przywózowych (stwierdzenie uchybień, nieprawidłowości, niezgodne wyniki badań laboratoryjnych, błędne oznakowanie lub brak oznakowania produktu), organy urzędowej kontroli na granicy podejmują działania mające na celu niedopuszczenie do wykorzystania, w żywieniu ludzi lub zwierząt, zakwestionowanego produktu – nie zostaje wydana decyzja zezwalająca na wwóz na terytorium UE, towar nie jest dopuszczony do obrotu, a przesyłka podlega odesłaniu do państwa pochodzenia lub zniszczeniu na koszt osoby/podmiotu odpowiedzialnego za przesyłkę.

Kontrole urzędowe przesyłek żywności i pasz z Ukrainy przeprowadzone w punktach kontroli granicznej jak dotąd nie wykazały, aby ww. towary stanowiły istotne zagrożenie dla zdrowia i życia polskich konsumentów.

Jednocześnie informuję, że w związku z trudnościami na rynkach rolnych państw graniczących z Ukrainą (wynikającymi przede wszystkim z nadmiernego importu niektórych towarów rolnych), Komisja Europejska wprowadziła środki zapobiegawcze dotyczące niektórych produktów pochodzących z Ukrainy.

W świetle nieprzedłużenia przez Komisję Europejską obowiązujących do 15 września 2023 r. ww. unijnych środków ochronnych, rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 września 2023 r. w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych⁸, od 16 września 2023 r., został wprowadzony zakaz przywozu niektórych produktów rolno-spożywczych pochodzących z Ukrainy – rozporządzenie wprowadza bezterminowy zakaz przywozu do Polski m.in. niektórych rodzajów zbóż, nasion oleistych, śrut czy makuchów (szczegółowy zakres towarowy objęty zakazem określa załącznik do rozporządzenia). Z rozporządzenia został wyłączony tranzyt.

Zakaz chowu i hodowli zwierząt w Polsce.

Należy zauważyć, że obecnie, zarówno na poziomie krajowym jak i unijnym, nie ma przepisów ani nie są prowadzone dyskusje nad wprowadzeniem przepisów, które nakazywałyby rolnikom ograniczanie chowu i hodowli zwierząt. Przeciwnie, mając na uwadze szczególne trudności, których doświadczają rolnicy utrzymujący zwierzęta, Polska kontynuuje wsparcie związane z produkcją do zwierząt. Wsparcie to jest realizowane we wszystkich dopuszczonych przepisami Unii Europejskiej sektorach, tj. wołowiny i cielęciny (płatność do bydła), mleka i przetworów mlecznych (płatność do krów), mięsa baraniego i mięsa koziego (płatność do owiec i płatność do kóz).

⁷ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lipca 2022 r. w sprawie wzoru dokumentu potwierdzającego przeprowadzenie kontroli urzędowej przesyłki pasz oraz sposobu wystawiania i wypełniania tego dokumentu (Dz. U. z 2022 r. poz. 1661);

⁸ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 września 2023 r. w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1898);

Ogółem w latach 2024-2027 na wsparcie związane do zwierząt w ramach czterech ww. płatności Polska zamierza przeznaczyć ok. 1,37 mld EUR (w tym ok. 714,3 mln EUR na płatność do bydła, ok. 631,7 mln EUR na płatność do krów, ok. 19,4 mln EUR na płatność do owiec oraz ok. 1,1 mln EUR na płatność do kóz).

Rolnicy mogą także otrzymać wsparcie do produkcji zwierzęcej w ramach ekoschematu „Dobrostan zwierząt” (ok. 281 mln EUR/rok, średnia z lat 2024-2026) i w ramach interwencji „Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie” (ok. 22 mln EUR/rok, średnia z lat 2024-2026). Ten kierunek produkcji jest także wspierany pośrednio poprzez wsparcie do ekstensywnego użytkowania trwałych użytków zielonych (ekoschemat: „Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi”, praktyka „Ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych (TUZ) z obsadą zwierząt”).

Dodatkowo, informuję, że płatności do produkcji zwierzęcej mają charakter powszechny - są skierowane do wszystkich hodowców bydła, owiec i kóz w całym kraju i do wszystkich ras. Płatności przysługują na sztukę zwierzęcia, a nie do DJP.

Tylko w ramach niektórych płatności bezpośrednich stosowane są limity powierzchni, przy czym limit 300 ha występuje jedynie w przypadku płatności redystrybucyjnej (płatność przysługuje, jeżeli łączna powierzchnia gruntów będących w posiadaniu rolnika wynosi co najmniej 1 ha i nie przekracza 300 ha, do powierzchni gruntów nie większej niż 30 ha). Dlatego nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że wsparcie do produkcji roślinnej przysługuje do pierwszych 300 ha.

Odnosząc się do kwestii wsparcia hodowli zwierząt gospodarskich, rozumianej, jako zespół zabiegów zmierzających do poprawienia założeń dziedzicznych (genotypu) zwierząt gospodarskich, w zakres których wchodzi ocena wartości użytkowej i ocena genetyczna zwierząt gospodarskich, selekcja i dobór osobników do kojarzenia - w ramach wsparcia rolnictwa - w ustawie budżetowej na 2024 r. przewidywana jest kwota 80 802 000 zł na postępek biologiczny w produkcji zwierzęcej.

Środki te są przeznaczone na dofinansowanie kosztów postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej udzielane w formie dotacji przedmiotowej na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi⁹. Powyższe rozporządzenie określa szczegółowy sposób i tryb udzielania dotacji, stawki dotacji oraz beneficjentów, którymi są m.in.: podmioty uprawnione przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do prowadzenia ksiąg hodowlanych oraz oceny wartości użytkowej i oceny genetycznej zwierząt, które świadczą subsydiowane usługi na rzecz hodowców będących mikroprzedsiębiorcami albo małymi lub średnimi przedsiębiorcami, tj. hodowców bydła, świń, koni, owiec, kóz, alpak lub drobiu.

Dzięki tak ukierunkowanemu wsparciu hodowcy zwierząt gospodarskich uzyskują dostęp do subsydiowanych usług polegających na prowadzeniu ksiąg hodowlanych oraz oceny wartości użytkowej zwierząt, a programy hodowlane są realizowane w oparciu o dokładne parametry opisujące ich zwierzęta hodowlane.

Ponadto, informuję, że w zakresie wsparcia, z którego mogą skorzystać rolnicy w ramach chowu i hodowli zwierząt, należy podkreślić kilka głównych kierunków wsparcia.

⁹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. z 2015 r., poz. 1170);

Producenci rolni, w tym producenci zajmujący się chowem i hodowlą zwierząt, mogą skorzystać z dopłat do oprocentowania kredytów m.in. na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej.

Kwota kredytu nie może przekroczyć:

- a) 80% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 5 mln zł, w przypadku inwestycji realizowanych w gospodarstwie rolnym,
- b) 70% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 8 mln zł w przypadku inwestycji realizowanych w dziale specjalnym produkcji rolnej.

Kredyty udzielane są przez banki współpracujące z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Oprocentowanie kredytu na realizację inwestycji jest zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR 3M powiększona o nie więcej niż 2,5 punktu procentowego.

Oprocentowanie należne bankowi jest płacone przez kredytobiorcę w wysokości 0,67 oprocentowania płaconego bankowi, jednak nie mniej niż 3%, natomiast Agencja - w pozostałej części.

Ponadto, w celu poprawy płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy producenci rolni mogą ubiegać się o kredyty na utrzymanie płynności finansowej (linia UP), przy czym kredyty te zgodnie z obowiązującymi przepisami mogą być udzielane nie później niż do dnia 30 czerwca 2024 r.

Pomoc polega na stosowaniu dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych producentowi rolnemu na uregulowanie zobowiązań finansowych związanych z prowadzeniem działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym oraz ponoszenie przez producentów rolnych bieżących nakładów przyczyniających się do poprawy płynności finansowej.

Kredytowaniem może być objęta produkcja rolna prowadzona w ramach działalności wymienionych w „Wykaz działalności w zakresie rolnictwa, przetwórstwa produktów rolnych, przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków lub w zakresie rybactwa śródlądowego”, m.in. chów i hodowla zwierząt.

Kwota kredytów udzielonych producentowi rolnemu nie może przekroczyć kwoty:

- 100 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni nie większej niż 50 ha użytków rolnych;
- 200 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni powyżej 50 ha i nie większej niż 100 ha użytków rolnych;
- 400 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych.

Oprocentowanie należne bankowi płacone przez kredytobiorcę wynosi 2%.

Na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa¹⁰ producenci rolni mogą ubiegać się o udzielenie pomocy finansowej do zakupu buhaja.

Dotacja przysługuje producentowi rolnemu, który zakupił w roku złożenia wniosku o udzielenie pomocy lub w roku poprzedzającym rok złożenia takiego wniosku co najmniej jednego czystorasowego buhaja rasy mięsnej w wieku powyżej 13 miesięcy, dla którego wystawiono świadectwo zootechniczne, o którym mowa w art. 30 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świni, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylającego niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt (Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 66, z późn. zm.353). Pomocą może zostać objęty zakup buhaja od 2024 r.

Pomoc ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie i udzielana będzie zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1408/2013 oraz przepisami o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Wysokość pomocy ustala się jako iloczyn kwoty 5000 zł i liczby zakupionych buhajów nie większej niż iloraz średniej liczby krów w gospodarstwie i liczby 30.

Wniosek można złożyć w biurze powiatowym ARiMR najpóźniej do 30 listopada danego roku, na właściwym formularzu udostępnionym wkrótce przez Agencję na jej stronie internetowej.

Natomiast producenci trzody chlewnej mogą zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.) ubiegać się o wsparcie w postaci pomocy na refundację wydatków poniesionych na działania związane z bioasekuracją.

Pomoc jest udzielana na:

- zakup mat dezynfekcyjnych;
- zakup sprzętu do wykonania zabiegów dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych oraz produktów biobójczych, środków dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych;
- zakup odzieży ochronnej i obuwia ochronnego;
- zabezpieczenie budynków, w których są utrzymywane świny, przed dostępem zwierząt domowych;
- przebudowę lub remont pomieszczeń w celu utrzymywania świń w gospodarstwie w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne - w przypadku gospodarstwa, w którym utrzymuje się średniorocznie nie więcej niż 50 sztuk świń (dodany w 2022 r.).

Pomoc ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie.

¹⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.);

Termin składania wniosków w danym roku kalendarzowym minister właściwy do spraw rolnictwa ogłasza na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra najpóźniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia terminu składania tych wniosków.

Producenci rolni mogą również skorzystać z pomocy na finansowanie lub dofinansowanie kosztów zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie, ponoszonych przez producenta rolnego prowadzącego gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej, będącego mikroprzedsiębiorcą, małym albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu załącznika nr 1 do rozporządzenia 2022/2472.

Pomoc udzielana jest do wysokości:

- 100% kosztów zbioru i transportu każdej sztuki padłego zwierzęcia gospodarskiego z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie;
- 100% kosztów unieszkodliwienia każdej sztuki padłego zwierzęcia gospodarskiego z gatunku bydło, owce lub kozy, podlegającej badaniu w kierunku zakaźnych encefalopatii zwierząt (TSE) zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającego zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii (Dz.Urz. WE L 147 z 31.05.2001, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 32, str. 289);
- 75% kosztów unieszkodliwienia każdej sztuki padłego zwierzęcia gospodarskiego z gatunku bydło, owce lub kozy, niepodlegającej badaniu w kierunku zakaźnych encefalopatii zwierząt (TSE) zgodnie z przepisami rozporządzenia wymienionego w pkt 2, lub z gatunku świnie lub konie.

Kwota jaką ewentualnie będą zobowiązani zapłacić rolnicy zależy od wieku i gatunku padłego zwierzęcia. Pomoc udzielana jest za pośrednictwem podmiotów utylizacyjnych.

Aplikacja suszowa.

Odnosząc się do kwestii aplikacji suszowej, uprzejmie informuję, że zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa publiczna aplikacja „zgłoś szkodę rolniczą” służy wyłącznie do szacowania strat spowodowanych przez suszę w produkcji rolnej w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477).

Sposób szacowania suszy oraz algorytm jej obliczania za pośrednictwem aplikacji publicznej są zgodne z przepisami § 13zdd rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, co oznacza, że pomoc przyznawana jest w przypadku wystąpienia szkód powstałych w wyniku suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Szkody spowodowane przez suszę zgodnie z ww. przepisami ustawy oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.

A zatem w aplikacji wykazane są wyłącznie szkody powstałe w wyniku tak zdefiniowanej suszy. Aplikacja nie uwzględnia szkód powstałych w wyniku innych niekorzystnych zjawisk atmosferycznych czy błędów w agrotechnice.

Należy podkreślić, że algorytmy zapisane w aplikacji zapewniają jednolite szacowanie szkód we wszystkich gospodarstwach rolnych, których właściciel zgłosił wniosek o oszacowanie szkód powstałych w wyniku suszy.

Trzeba też zaznaczyć, że dane o uprawach i działkach do publicznej aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” są automatycznie zaciągane z aplikacji eWniosek Plus na dzień podpisywania wniosku w aplikacji.

W 2023 r. producent rolny mógł złożyć wniosek w aplikacji o oszacowanie szkód powstałych w wyniku suszy do dnia 17 listopada 2023 roku. Termin ten był dwukrotnie wydłużony (od pierwotnie przewidzianego 15 października), aby wszyscy zainteresowani producenci rolni mogli złożyć wniosek o oszacowanie szkód.

Przedmiotowy wniosek producent rolny był zobowiązany opatrzyć podpisem zaufanym. Tylko skuteczne podpisanie Profilem Zaufanym wniosku uruchamiało w aplikacji proces szacowania strat suszy w gospodarstwie rolnym zakończony wytworzeniem dokumentu o nazwie kalkulacja lub protokół, który można pobrać logując się również Profilem Zaufanym w aplikacji.

W 2023 r. ok. 290 tys. producentów rolnych otrzymało protokół lub kalkulację oszacowania szkód, co potwierdza skuteczne działanie aplikacji.

Ponadto należy zauważyć, że prawidłowość działania aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” potwierdzają wyniki wstępnego szacunku produkcji głównych upraw rolnych i ogrodnich w 2023 r. opracowanego przez Główny Urząd Statystyczny.

Producenci rolni, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2023 r. niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w wysokości powyżej 30% średniej rocznej produkcji roślinnej, mogli składać wnioski o pomoc w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od 29 lutego do 15 marca 2024 r. Obecnie trwa wydawanie decyzji i wypłata pomocy dla producentów rolnych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Do 25 kwietnia 2024 r. zarejestrowano ponad 133 tys. wniosków, a na konta 65,6 tys. rolników trafiło ponad 495 mln zł.

Przedstawiając powyższe informuję, że corocznie wprowadzane są w aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” zmiany mające na celu usprawnienie jej działania i spowodowanie, aby była jak najbardziej przyjazna dla użytkowników.

Europejski Zielony Ład.

W ostatnich miesiącach, w związku z trudną sytuacją, w jakiej znaleźli się rolnicy, na forum UE toczy się debata nt. uproszczenia Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) i zmniejszenia obciążeń administracyjnych nakładanych na rolników. Zdaniem Polski konieczne jest wprowadzenie uproszczeń i wycofanie wymogów zbyt obciążających rolników, dlatego też Polska jest aktywnym uczestnikiem tej dyskusji.

W rezultacie działań podjętych m.in. przez Polskę i inne państwa członkowskie, Komisja Europejska (KE) w dniu 15 marca 2024 r. przedstawiła projekt zmiany dwóch aktów bazowych UE 2021/2115 oraz 2021/2116 („zmiana rozporządzeń bazowych”)¹¹ w zakresie m.in. warunkowości i ekoschematów. Zaproponowane zmiany są szybką reakcją na obecną sytuację w rolnictwie i stanowią efekt dyskusji nad uproszczeniem WPR. Przedmiotowy projekt zmiany rozporządzeń bazowych należy ocenić pozytywnie, gdyż zaproponowane przepisy usuwają albo znacznie upraszczają, zgodnie z oczekiwaniami rolników i w zgodzie z poprawną agrotechniką, te normy w ramach warunkowości WPR, które wpływały na decyzje produkcyjne rolników lub wręcz ograniczały produkcję.

Zdaniem Polski konieczne jest wprowadzenie uproszczeń i wycofanie wymogów zbyt obciążających rolników, dlatego też Polska jest aktywnym uczestnikiem tej dyskusji.

Przedmiotowy projekt zmiany rozporządzeń bazowych należy ocenić pozytywnie, gdyż zaproponowane przepisy usuwają albo znacznie upraszczają, zgodnie z oczekiwaniami rolników i w zgodzie z poprawną agrotechniką, te normy w ramach warunkowości WPR, które wpływały na decyzje produkcyjne rolników lub wręcz ograniczały produkcję.

Zmiany zaproponowane przez KE w projekcie zmiany rozporządzeń bazowych dotyczą głównie:

a) zniesienia obowiązku ugorowania 4% gruntów ornych (tzw. GAEC 8) – w zamian państwo członkowskie ma obowiązek ustanowienia odpowiedniego ekoschematu, czyli dobrowolnych i płatnych interwencji dla rolników.

W dniu 5 kwietnia 2024 r. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny WPR 2023-2027 pozytywnie zaopiniował projekt uchwały wprowadzającej w Polsce od 2024 r. ekoschemat Grunty wyłączone z produkcji. Ekoschemat jest dobrowolny dla rolnika.

Rolnicy realizujący ten ekoschemat będą otrzymywali płatność za wyłączenie gruntów ornych z produkcji – do powierzchni nie większej niż 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie. Szacowana stawka płatności wynosi 563 zł/ha, tj. ok. 126,52 EUR/ha.

Wdrożenie nowego ekoschematu umożliwi rolnikom dobrowolne wyłączenie z produkcji części gruntów ornych, za co będą otrzymywali płatności. Na gruntach wyłączonych z produkcji będzie obowiązywał zakaz prowadzenia produkcji rolnej do dnia 31 lipca (w tym zakaz wypasu i koszenia) oraz zakaz stosowania środków ochrony roślin.

Zgodnie ze zmianą rozporządzeń bazowych, wdrożenie tego ekoschematu pozwoli na zniesienie obowiązku ugorowania 4% gruntów ornych w ramach normy GAEC 8 już w 2024 r.

Tym samym w Polsce po wprowadzeniu w 2024 r. nowego ekoschematu Grunty wyłączone z produkcji i nowelizacji prawa krajowego w tym zakresie, norma GAEC 8 nadal będzie obowiązywała i będzie się składała się z dwóch elementów:

- zachowanie elementów krajobrazu,
- zakaz przycinania żywoptotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych.

¹¹ Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, zmian w planach strategicznych WPR, przeglądu planów strategicznych WPR oraz zwolnień z kontroli i kar (COM(2024)139).

b) uproszczenia w normie dotyczącej obowiązku utrzymania okrywy glebowej (tzw. GAEC 6) – państwo członkowskie będzie miało swobodę w decydowaniu w jakim okresie roku ustanowić obowiązek utrzymania okrywy glebowej – od dnia 1 stycznia 2024 r.

Propozycja wychodzi naprzeciw polskim postulatam i oczekiwaniom rolników. Polska w ramach zmiany Planu Strategicznego WPR 2023-2027 proponowała ustanowić dodatkowy okres utrzymania pokrywy glebowej dla upraw wcześniej zbieranych, tj. zbóż, rzepaku i rzepiku (od dnia zbioru do dnia 15 października) z możliwością wykonania zabiegów agrotechnicznych w tym okresie, np. siewu roślin ozimych.

Dotychczas KE sprzeciwiała się takiej zmianie. Niemniej jednak dzięki zmianie rozporządzeń bazowych taka zmiana będzie możliwa.

c) uproszczenia w normie dotyczącej zmianowania (tzw. GAEC 7) – rolnicy teraz będą mieli wybór, czy stosować dywersyfikację upraw, czy zmianowanie – od dnia 1 stycznia 2024 r.

Dzięki zmianie rozporządzeń bazowych państwa członkowskie mają możliwość wprowadzenia w ramach normy GAEC 7 (obok zmianowania) również dywersyfikacji upraw. W przypadku wyboru dywersyfikacji upraw dla gospodarstw od 10 do 30 ha wystarczy posiadać 2 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dla gospodarstw powyżej 30 ha wystarczy posiadać 3 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dwie uprawy główne więcej niż 95%.

d) zwolnienia gospodarstw do 10 ha z kontroli i sankcji za niespełnianie warunkowości.

Zaproponowane przez KE zmiany wychodzą naprzeciw postulowanym przez Polskę uproszczeniom oraz w dużej mierze odpowiadają na potrzeby rolników wyrażane podczas protestów, dotyczą wymagań, które mogą wpłynąć na ograniczenie produkcji i wzrost kosztów. Konieczne jest teraz jak najszybsze zakończenie prac legislacyjnych na forum UE oraz przyjęcie przez instytucje unijne obecnie procedowanej zmiany unijnych rozporządzeń bazowych, czego konsekwencją będzie nowelizacja krajowych aktów prawnych w tym zakresie. Przyjęcie tego projektu i jego wdrożenie powinno wpłynąć na poprawę sytuacji ekonomicznej rolników.

Odnosnie kwestii ograniczenia chowu i hodowli zwierząt pragnę poinformować, że zgodnie z założeniami EZŁ doprowadzenie gospodarki UE do stanu, w którym będzie ona neutralna klimatycznie, będzie wymagało stopniowego redukowania emisji gazów cieplarnianych we wszystkich sektorach gospodarki. Cel redukcyjny dla sektora rolnego nie został jednak sformułowany w żadnym akcie prawnym, istnieje natomiast wspólny cel (-17,7% redukcji GHG w stosunku do 2005 r.) określony dla 4 sektorów łącznie: rolnictwa, transportu, gospodarki odpadami i sektora komunalnobytowego.

Emisje z rolnictwa stanowią w Polsce około 16-17% emisji w całym non-ETS. Emisje te pochodzą w głównej mierze z hodowli zwierząt (fermentacja jelitowa) i nawożenia.

W chwili obecnej nie istnieją jednak żadne przepisy, które nakazywałyby rolnikom ograniczanie liczby zwierząt, które utrzymują. Obecnie nie są też prowadzone dyskusje nad propozycjami prawnymi, które wymuszałyby na rolnikach ograniczenie pogłowia.

Wsparcie związane z produkcją jest realizowane we wszystkich dopuszczonych przepisami Unii Europejskiej sektorach, tj. wołowiny i cielęciny (płatność do bydła), mleka i przetworów mlecznych (płatność do krów), mięsa baraniego i mięsa koziego (płatność

do owiec i płatność do kóz). Płatności te mają charakter powszechny – są skierowane do wszystkich hodowców bydła, owiec i kóz w całym kraju i do wszystkich ras. Płatności te przysługują na sztukę zwierzęcia, a nie do DJP.

Podkreślić trzeba także wsparcie w ramach interwencji: zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie przyznawane jest do zagrożonych ras. Wsparcie dotyczy::

- bydła (polskie czerwone, biało-żółte, polskie czerwono-białe, polskie czarno-białe),
- koni (koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste w typie sokólskim i sztumskim),
- owiec (wrzosówka, świniarka, olkuska, polska owca górska odmiany barwnej, merynos odmiany barwnej, uhruska, wielkopolska, żelaźnieńska, korideil, kamieniecka, pomorska, cakiel podhalański, merynos polski w starym typie, czarnogłówka, owca pogórza, polska owca górska i biało-żółta owca mięsna),
- świń (puławska, złotnicka biała, złotnicka pstra)
- kóz (koza karpacka, koza kazimierzowska i koza sandomierska), objętych programem ochrony zasobów genetycznych prowadzonym przez Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie. Jednym z warunków uczestnictwa w programie prowadzonym przez IZ-PIB jest objęcie oceną wartości użytkowej zwierząt. Płatności przysługują na sztukę zwierzęcia, a nie do DJP.

Odnosnie do sprzeciwu polskiego rządu wobec procedowania unijnych przepisów dotyczących tzw. odtwarzania przyrody, należy podkreślić, iż w dniu 22 czerwca 2022 r. KE przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych (Nature Restoration Law) wraz z towarzyszącą mu oceną wpływu.

Wniosek powiązany jest z EZŁ, tj. Unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030 „Przywracanie przyrody do naszego życia”.

MRiRW od początku prac nad projektem zgłaszało negatywne stanowisko wobec trudnych do zrealizowania przez rolników celów dotyczących odtworzenia ekosystemów rolniczych, w szczególności: odtwarzania osuszonych torfowisk, zwiększenia liczebności ptaków i motyli krajobrazu rolniczego oraz odsetka gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności.

W wyniku uwag m.in. Polski złagodzone przepisy w zakresie ekosystemów rolnych i zwiększono elastyczność dla państw członkowskich. Jednak nowe przepisy nadal wskazują m.in. na potrzebę przywracania osuszonych torfowisk (co najmniej 30% osuszonych torfowiskach do 2030 r., z czego co najmniej 1/4 musi zostać nawodniona). Dodano również zapisy zapewniające dobrowolny charakter zobowiązań z zakresu nawodnień względem rolników. W przypadku ponownego nawadniania osuszonych torfowisk, umożliwiono obniżenie celów ze względu na znaczący negatywny wpływ np. na infrastrukturę lub interes publiczny.

Mimo wprowadzonych uproszczeń przepisy nadal charakteryzują się wysokim poziomem ambicji względem rolnictwa, trudnym do osiągnięcia w tak krótkim czasie, co budzi duże obawy rolników.

Z tego względu na posiedzeniu Rady UE w dniu 25 marca 2024 r. Polska miała zagłosować przeciwko przyjęciu tych przepisów. Jednak prezydencja belgijska odłożyła to głosowanie. Obecnie nie jest znany termin zakończenia prac nad tym rozporządzeniem.

Odnosząc się do postulatów rolników odnośnie ograniczenia wszelkich zapisów Europejskiego Zielonego Ładu, należy zaznaczyć, iż jednym z istotniejszych dla rolnictwa założeń Europejskiego Zielonego Ładu jest ograniczenie stosowania środków ochrony roślin.

Cele polityczne Europejskiego Zielonego Ładu w powyższym zakresie miały zostać przeniesione na poziom wymagań prawa Unii Europejskiej przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/2115. Cele te nie zostały jednak odpowiednio uzasadnione naukowo, jak również nie została przygotowana przez Komisję Europejską dla projektowanego rozporządzenia rzetelna ocena wpływu, określająca wpływ radykalnego ograniczenia stosowania środków ochrony roślin na produktywność i konkurencyjność unijnego rolnictwa oraz na bezpieczeństwo żywnościowe. Nie dokonano także właściwej oceny dostępności rozwiązań alternatywnych dla środków ochrony roślin, ani możliwości zapewnienia skutecznej ochrony upraw po wejściu w życie proponowanych ograniczeń.

Sprzeciwiając się przyjęciu tych nieracjonalnych rozwiązań Polska prowadziła aktywnie działania na poziomie organów Unii Europejskiej. Wokół stanowiska Polski udało się bowiem zbudować silną koalicję państw członkowskich podzielających te same zastrzeżenia. Działania te istotnie przyczyniły się do zatrzymania prac na poziomie Unii Europejskiej nad projektem. W dniu 6 lutego br. Przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen zapowiedziała bowiem wycofanie przez Komisję Europejską projektu rozporządzenia. Przewodnicząca Komisji Europejskiej uzasadniając swoją decyzję podkreśliła, iż przez ponad półtora roku nie osiągnięto postępu w pracach nad projektem na poziomie Rady Unii Europejskiej. Projekt rozporządzenia stał się przy tym „symbolem polaryzacji”, a nie taki był jego cel.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Czesław Siekierski
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Dep. Spraw Parlamentarnych